

جایگاه، نقش و آثار محرمانگی اطلاعات و داده‌ها در قراردادهای بالادستی نفت و گاز

امیر اسلامی‌همدانی*، ولی رستمی، دانشگاه تهران • سید مجید غفاری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز

چکیده

یکی از مهم‌ترین تعهدات طرفین در قراردادهای تجاری بین‌المللی و به‌ویژه قراردادهای نفتی حتی قبل و بعد از امضای قرارداد، تعهد به رازداری و محرمانگی اطلاعات است. در قراردادهای نفتی طرفین قرارداد در جریان مذاکره، انعقاد و اجرای قرارداد به اطلاعات طرف مقابل که ارزش تجاری دارند و افشای آنها برای اشخاص ثالث باعث زیان هنگفت طرف قرارداد می‌شود دست می‌یابند؛ بنابراین ضروری است با درج شرطی در قرارداد یا انعقاد یک موافقت‌نامه‌ی محرمانگی از این اطلاعات ارزشمند محافظت نمایند. بر اساس شرط یا موافقت‌نامه‌ی مزبور هر یک از طرفین قرارداد متعهد می‌شود نه تنها اطلاعات محرمانه را در برابر اشخاص ثالث افشا نکند، بلکه این اطلاعات را در غیر از هدفی که در قرارداد برای آن تعریف شده نیز به کار نگیرد و تنها در راستای اهداف قرارداد استفاده کند. در قراردادهای نفتی باید اطلاعات محرمانه، اشخاصی که مجاز به آگاهی از این اطلاعات هستند و اطلاعاتی که می‌توان آنها را افشا نمود و مشمول محرمانگی نیست و مدت حفظ محرمانگی به طور صریح مشخص گردد.

اطلاعات مقاله

تاریخ ارسال نویسنده: ۹۶/۰۴/۳۰

تاریخ ارسال به داور: ۹۶/۰۵/۱۳

تاریخ پذیرش داور: ۹۶/۰۶/۲۸

واژگان کلیدی:

شرط محرمانگی، موافقت‌نامه‌ی محرمانگی، اطلاعات محرمانه، قراردادهای نفتی

مقدمه

گاهی اوقات این موافقت‌نامه تا پس از انعقاد قرارداد به حیات خود ادامه داده و یکی از ضمایم قرارداد را تشکیل می‌دهد. در بسیاری موارد نیز رازداری به صورت یک شرط در قرارداد گنجانده می‌شود. به موجب شرط رازداری هر یک از طرفین قرارداد متعهد می‌شود اطلاعات فنی (شامل نقشه‌ها، مدل‌ها، فرمول‌ها، فرآیندها و دستورالعمل‌ها)، تجاری، قراردادی و مالی که از طرف دیگر تحصیل کرده را طی مدت معین به صورت محرمانه نگه دارد و بر اساس شرط مزبور هر یک از شرکاء متعهد می‌شود نه تنها اطلاعات محرمانه را در برابر اشخاص ثالث افشا نکند، بلکه این اطلاعات را در غیر هدفی که در قرارداد برای آن تعریف شده نیز به کار نگیرد و تنها در راستای اهداف قرارداد استفاده کند. جهت اجتناب از بروز هر گونه اختلاف آتی در مورد تعهد به رازداری، ضروری است در موافقت‌نامه به مصادیق اطلاعات محرمانه و علل و اسبابی که افشای این اطلاعات را مجاز می‌کند تصریح شود [۱].

۱- مفهوم شرط محرمانگی

شرط محرمانگی می‌تواند معانی متفاوتی داشته باشد:

- عدم افشای اطلاعات و اسرار تجاری از سوی متعهد که به واسطه‌ی قرارداد، به آن دسترسی حاصل شده برای هر فرد دیگری اعم از رقبای تجاری یا غیره
- عدم استفاده از این اطلاعات به جز در خصوص قرارداد منعقد و

نیازهای اقتصادی و ضرورت‌های ناشی از زندگی اجتماعی باعث شده حقوق دانان همچنان آزادی قراردادی را به عنوان یک اصل، محترم بدانند و آنرا وسیله‌ی حفظ منافع عمومی به حساب آورند. به موجب این اصل که امروزه در نظام حقوق خصوصی اغلب کشورهای دنیا به رسمیت شناخته شده اراده‌ی انسان در انعقاد قرارداد نقش اساسی دارد و اشخاص در انعقاد یا عدم انعقاد قرارداد مخیرند و نمی‌توان کسی را بر خلاف اراده‌اش وادار به انعقاد قرارداد کرد. علاوه بر آن، افراد می‌توانند به اراده‌ی خود، محتوا و آثار قرارداد را تعیین کنند. این آزادی که در اصطلاح حقوقی، آزادی قراردادی یا آزادی قراردادها نامیده می‌شود اغلب به عنوان مصداق اساسی و جنبه‌ی مهم اصل حاکمیت اراده شناخته می‌شود که به موجب آن افراد می‌توانند روابط قراردادی خود را آن گونه که می‌خواهند تنظیم نمایند و مکلف به استفاده از نمونه‌های تعیین شده‌ی قانونی نیستند.

یکی از مهم‌ترین تعهدات طرفین قرارداد قبل و بعد از امضای قرارداد، تعهد به رازداری است. به طور معمول قبل از شروع مذاکرات و تبادل اطلاعات مالی، فنی و قراردادی، مذاکره کنندگان موافقت‌نامه‌ی رازداری یا قرارداد حفظ محرمانگی^۱ (که به آن قرارداد عدم افشا^۲ نیز اطلاق می‌شود) امضاء کرده و متعهد می‌شوند اطلاعاتی را که هنگام مذاکرات بین آنها رد و بدل می‌شود محرمانه نگه داشته و از افشای آن در مقابل اشخاص ثالث خودداری کنند.

* نویسنده‌ی عهده‌دار مکاتبات (amir_eslamiyeh@ut.ac.ir)

در اجرا یا اهداف این قرارداد

■ عدم سوء استفاده از این اطلاعات برای منافع شخصی یا گروهی خاص یا سایر افراد به نحو عام بدون اجازه‌ی مالک آن توسط فرد مستقیم یا غیرمستقیم، خود یا بستگان به نحوی که خود او ذینفع آن قرار گیرد

برای شناخت ماهیت تعهدات عدم افشا باید مانند هر مکانیزم حقوق دیگری که بر مبنای نیازهای اجتماعی استوار است و جهت استقرار عدالت و تأمین پیشرفت و تمدن ایجاد می‌شود و با توجه به الزام آور بودن و داشتن ضمانت اجرا که نقطه‌ی تقابل حق و تکلیف است به آن نگریسته شود.

در ابتدای مذاکرات، باید دامنه‌ی اشخاص در گیر، فهرستی از افراد که افشای اطلاعات برای آنها مجاز است و مسئولیت‌های دقیق آنان شناسایی شود. پیش‌نویس قرارداد محرمانگی باید شامل اطلاعات ضروری درباره‌ی طرف‌ها و اشخاص در گیر در مذاکرات، شرح خلاصه‌ای از فن‌آوری محرمانه و ابزار مورد استفاد برای ارتباطات بین طرفین باشد. این پیش‌نویس باید به طرف‌ها ارائه شده و با توجه به هر جزئیاتی که می‌تواند مفید باشد، به خصوص در مورد سایر اشخاص در گیر در هر طرف و ابزار ارتباطات، تکمیل شود. اگر مذاکرات منجر به انعقاد یک توافق محرمانگی یا یک قرارداد بلندمدت نشود، طرف‌ها باید از روی میل، ارتباط خود را قطع کنند. گه‌گاه یک توافق محرمانگی شرطی را در بر دارد که در آن طرفین یک جدول زمانی معین را برای انعقاد قرارداد نهایی در نظر می‌گیرند. در هر حال طرفین باید اطلاعاتی را که در طول مذاکره افشا شده محرمانه نگه دارند؛ حتی اگر قرارداد منعقد نگردد و مذاکرات به نتیجه نینجامد [۲].

گاهی اوقات این موافقت‌نامه تا پس از انعقاد قرارداد به حیات خود ادامه داده و یکی از ضمایم قرارداد را تشکیل می‌دهد. در بسیاری از موارد نیز رازداری به صورت یک شرط در قرارداد گنجانده می‌شود. به موجب شرط رازداری هر یک از شرکاء متعهد می‌شوند اطلاعات فنی شامل نقشه‌ها، مدل‌ها، فرمول‌ها، فرآیندها و دستورالعمل‌های تجاری، مالی و قراردادی که از سایر شرکاء تحصیل کرده را طی مدت معین به صورت محرمانه نگه دارد و نه تنها اطلاعات محرمانه را در برابر اشخاص ثالث افشا نکنند، بلکه این اطلاعات را در غیر از هدفی که در مشارکت برای آن تعریف شده نیز به کار نگرفته و تنها در راستای اهداف استفاده کند [۳].

همه‌ی انواع اطلاعات از قبیل ایده‌ها، دانش فنی، شرح اختراع‌ها، فرمول شیمیایی، نتایج تحقیقات یا اطلاعات محرمانه‌ی کسب و کار را می‌توان در قراردادهای محرمانگی منتقل کرد. ویژگی مشترک این اطلاعات آنست که به‌حدی برای طرفین افشا با

ارزش هستند که باید از آنها محافظت نمود.

جهت اجتناب از بروز هرگونه اختلاف آتی در مورد تعهد به رازداری ضروری است در موافقت‌نامه به مصادیق اطلاعات محرمانه و علل و اسبابی که افشای این اطلاعات را مجاز می‌کند، تصریح شود. در برخی مواقع تعهد به امانت‌داری ممکن است حتی قبل از انعقاد قرارداد و هنگام مذاکرات ایجاد شود؛ در این حالت، شرط اصلی تحقق تعهد مزبور، ایجاد رابطه‌ای بین مذاکره‌کنندگان است که بر مبنای آن یکی از مذاکره‌کنندگان اطلاعات محرمانه و ارزشمند خود را افشا کرده و خود را در معرض آسیب‌پذیری قرار می‌دهد. در دعوی Minerals Limited Corona Resources Ltd. Lac خواهان که یک شرکت حفاری در زمینه‌ی اکتشاف منابع نفتی است با پیشنهاد شرکت خواننده و جهت امضای قرارداد جوینت‌ونچر وارد مذاکره شد. هنگام مذاکرات شرکت خواهان بر اساس حس اعتماد و رابطه‌ای که ایجاد شده بود اقدام به افشای نتایج برنامه‌های حفاری خود کرد.

مذاکرات به انعقاد قرارداد جوینت‌ونچر منجر نشد و شرکت خواننده با استفاده از اطلاعاتی که به‌دست آورده بود به رقیب اصلی شرکت خواهان مبدل شد؛ شرکت خواهان به استناد نقض تعهد به امانت‌داری، علیه شرکت خواننده اقامه دعوی کرد. دادگاه تجدید نظر استرالیا در رأی خود مقرر کرد: «صرف انجام مذاکره بین شرکت خواهان و شرکت خواننده، اگرچه متضمن ایجاد رابطه‌ی مشمول امانت‌داری نیست اما در رابطه‌ی مزبور، تعهد به امانت‌داری هنگامی ایجاد شد که شرکت خواهان، اطلاعات محرمانه و ارزشمند خود را در خصوص نتایج حفاری‌اش در اختیار شرکت خواننده گذاشت و مواضع خود را بر اساس حس اعتماد و اطمینان، در معرض خطر و آسیب‌پذیری قرارداد» [۴].

۲- شرط محرمانگی و توافق‌نامه‌ی عدم افشای اطلاعات

توافق‌نامه‌ی عدم افشای اطلاعات به‌عنوان اولین اقدام قراردادی و ابتدایی‌ترین توافق‌نامه برای شروع مذاکرات و تبادل اطلاعات از سوی طرفین و در نهایت امضای قرارداد محسوب می‌شود. ممکن است در توافق‌نامه، شرطی با مضمون عدم دورزدن، گنجانده شده و توافق‌نامه تحت عنوان دور زدن ممنوع امضاء شود. بر اساس این شرط طرف دریافت‌کننده‌ی اطلاعات متعهد می‌گردد در طول مدت تعیین‌شده از زمان افشای اطلاعات به‌طور مستقیم و غیرمستقیم با طرف ثالثی که طی مذاکرات به وی معرفی می‌شود وارد معامله و مذاکره (حتی از طریق مدیران، سهام‌داران، مشاوران، و کلا، کارمندان یا نمایندگان) نشده و از هیچ‌یک از فرصت‌هایی که در اثر تلاش‌های طرف افشاکننده برای وی آشکار شده بهره نبرد؛ مگر در صورتی که رضایت کتبی او را کسب کند یا چنین رابطه‌ای قبل از ورود به مذاکرات

حاضر وجود داشته باشد [۵].

۳- ماهیت قرارداد عدم افشای اطلاعات

در راستای بررسی قرارداد عدم افشای اطلاعات پاسخ به سؤال زیر لازم به نظر می‌رسد:

موضوع قرارداد عدم افشا (در صورت وجود قرارداد جداگانه) یا شرط محرمانگی در قرارداد اصلی چیست؟ ایجاد تعهد یا انتقال مالکیت؟

همان‌طور که می‌دانیم طبق ماده‌ی ۱۹۰ قانون مدنی موضوع تعهد باید هنگام تراضی موجود و معلوم باشد؛ موضوع باید در عبارت‌های روشن بیان گردد؛ به نحوی که توسط تمامی افراد ذینفع در عملیات قرارداد فهمیده شود.

در خصوص قرارداد عدم افشا، همان‌طور که معلوم است موضوع این قرارداد تعهد به تسلیم (تحویل) یک شیء موجود در زمان انعقاد قرارداد نیست، بلکه تمامی اطلاعاتی را که در طول دوره‌ی اعتبار قرارداد ممکن است رد و بدل شود دربر می‌گیرد؛ در نتیجه بدون تردید قرارداد با اتفاقات غیرقابل پیش‌بینی مواجه خواهد شد که باید کنترل گردد یا دست کم برای کنترل آنها تلاش شود.

با بررسی چندین مورد از قراردادهای عدم افشا اعم از اینکه بین انتقال‌دهنده‌ی اطلاعات و دریافت‌کننده، کارگر و کارفرما، مجوزدهنده و مجوزگیرنده، مشاور و مشاوره‌گیرنده و ... یا اینکه جهت مذاکرات مقدماتی رابطه‌ای تجاری منعقد می‌شود (پیش‌قرارداد) می‌توان چنین نتیجه گرفت که همگی آنها موضوعاتی مشترکی بدین شرح دارند:

موضوع اصلی قرارداد عدم افشای اطلاعات، تعهدی است به انجام ندادن کار. بنابراین در قرارداد عدم افشا، وفای به عهد با ترک فعل مشروط انجام می‌شود و اجبار متعهد نیز یا به صورت فسخ قراردادی که نهی شده امکان‌پذیر است یا به وسیله‌ی جبران خسارت ناشی از عدم انجام تعهد.

اما در این قراردادها تنها عدم افشا برای وفای به عهد کفایت نمی‌کند، بلکه گیرنده‌ی اطلاعات باید تمامی تلاش خود را جهت حفظ و نگهداری اطلاعات به کار گیرد.

۴- طرفین قرارداد

هویت مالی و فن‌آوری طرفین از یک سو و مشخصات کامل حقوقی آنها از سوی دیگر، از بدو شروع به مذاکره تا اتمام اجرای پروژه‌ی موضوع قرارداد، آثار فراوانی دارد و نقش تعیین‌کننده‌ای برای طرفین دارد. مثلاً در قراردادی که بین یک شرکت ایرانی و یک شرکت بلژیکی امضاء شد، نام کامل شرکت ایرانی و شماره‌ی ثبت آن قید نشده بود و تنها به نام اختصاری شرکت (شرکت ال.دی.بی) اکتفاء شده بود. پس از بروز اختلاف بین طرفین و اقامه‌ی دعوی از سوی شرکت بلژیکی

برای انجام اقدامات تأمینی، به دلیل آنکه نام و مشخصات کامل شرکت ایرانی در قرارداد ذکر نشده بود، ارائه‌ی اسناد و ادله‌ی مثبت در راستای مشخصات خواننده‌ی دعوی امکان‌پذیر نبود. با دفاع و کیل شرکت ایرانی مبنی بر عدم توجه دعوی، اخذ قرار برای اجرای اقدامات تأمینی منتفی شد.

اگر یک یا چند نفر از طرفین، شخص حقیقی باشند، در قرارداد باید تابعیت، شماره‌ی کارت هویت، شماره‌ی گذرنامه و اقامتگاه ایشان قید شود. در خصوص اشخاص حقوقی نیز ضروری است تابعیت، شماره‌ی ثبت و اقامتگاه آنها تصریح شود.

اگر یک یا چند تن از طرفین قرارداد، شخصیت حقوقی داشته باشند، معمولاً قبل از انعقاد قرارداد و طی قرارداد اعتبارسنجی، شرکاء در خصوص وضعیت یکدیگر تحقیق کرده و راجع به مواردی مثل بررسی صحت و سقم ثبت شرکت طرف قرارداد مطابق مقررات قانونی محل تشکیل، موضوع فعالیت شرکت، عدم انحلال و ورشکستگی شرکت، آخرین تغییرات اساس‌نامه، دارندگان حق امضاء و سایر اطلاعات ضروری که مطابق قوانین محلی لازم‌الرعایه است، از اداره‌ی ثبت شرکت محل تشکیل استعلام کرده و حسب گواهی‌نامه‌های^۴ که توسط این اداره تنظیم و ارائه می‌شود، کسب اطلاع می‌کنند [۶].

۵- تعهدات طرفین در موافقت‌نامه و شرط محرمانگی

۵-۱- تعهدات گیرنده‌ی اطلاعات

پاره‌ای از تعهدات دریافت‌کننده‌ی اطلاعات که در اغلب موارد در قراردادها و شرط عدم افشا درج می‌گردند به شرح زیر است:

- دریافت‌کننده باید به حقوق انحصاری و مالکانه‌ی افشاکننده احترام بگذارد و در جهت تضعیف آن هیچ اقدامی به عمل نیاورد.
- دریافت‌کننده نباید حقوق افشاکننده را برای رقابت با او به کار گیرد یا امتیازی رقابتی به هر نحو که برای تجارت آنها زیان‌بخش است اعطا نماید.

- دریافت‌کننده به‌طور صحیح مالکیت حقوق انحصاری و انکار هر حقی یا عنوان یا منفعت در آن خصوص را تصدیق می‌کند.
- دریافت‌کننده‌ی اطلاعات و دانش محرمانه نباید حقوق مالکانه‌ی افشاکننده را جهت کسب هر نوع منفعتی که از آن طریق به افشاکننده تعلق دارد تغییر دهد یا اتخاذ نماید.

۵-۲- تعهدات افشاکننده

باید توجه کرد که اولین گام تعیین خط‌مشی و راهبرد دارنده‌ی اطلاعات، تعیین تعهدات وی است؛ مثلاً وقتی یک شرکت وارد قرارداد عدم افشا می‌شود باید اطمینان حاصل کند که تعهدات عدم افشا شامل شرایط استفاده‌های مشروع از اطلاعات یا اسرار تجاری و محدودیتی از مهندسی معکوس است. همچنین افشاکننده نباید در اسرار تجاری خود زیاده‌روی

اشخاص ثالث خودداری کنند [۸]. به‌طور معمول در قرارداد پیش‌بینی می‌شود که در موارد زیر افشای اطلاعات محرمانه از سوی شرکای جوینت‌ونچر مجاز شمرده شده و سبب ایجاد مسئولیت برای آنها نخواهد بود:

- اطلاعات محرمانه در تاریخ افشای آنها توسط یکی از شرکاء، برای سایر شرکاء شناخته شده باشد
- اطلاعات بدون افشای شریک (دریافت‌کننده‌ی اطلاعات)، در دسترس عموم قرار گرفته و به‌صورت اطلاعات عمومی درآمده باشد
- افشای اطلاعات به‌موجب مقررات قانونی، مانند مقررات بورس اوراق بهادار، حکم دادگاه یا دستور مقامات ذبصلاح قانونی الزامی باشد؛ در این صورت شریک افشاکننده‌ی اطلاعات باید این موضوع را به‌وسیله‌ی یک اعلامیه‌ی کتبی قبل از افشا، به سایر شرکای ذینفع ابلاغ کند.
- اطلاعات مزبور به‌وسیله‌ی شخص ثالث در اختیار شریک افشاکننده قرار داده شده و شخص ثالث حق افشای اطلاعات را داشته باشد [۹].

گفتنی است اثبات تحقق هر یک از موارد بالا بر عهده‌ی شریک افشاکننده‌ی اطلاعات است.

معمولاً در قراردادهای جوینت‌ونچر شرط می‌شود شریک دریافت‌کننده‌ی اطلاعات، بدون نیاز به موافقت دیگر شرکاء و مالکین این اطلاعات، قادر است آنها را در اختیار اشخاص زیر قرار دهد:

- کارکنان، مدیران و مأموران خود
- کارکنان، مدیران، مأموران شرکت‌های تابعه
- مشاوران و نمایندگان شریک دریافت‌کننده و شرکت‌های تابعه‌ی او
- مؤسسات مالی و اعتباری که تأمین مالی عملیات شریک دریافت‌کننده‌ی اطلاعات را بر عهده گرفته‌اند یا مؤسسات بیمه
- اگر ضرورت یابد ممکن است اطلاعات محرمانه با رعایت حسن نیت، در اختیار شخصی قرار گیرند که با خرید تمام یا قسمتی از سهام شریک دریافت‌کننده اطلاعات، وارد جوینت‌ونچر شود [۹].

در برخی از قراردادهای جوینت‌ونچر ذیل شرط رازداری مقرر می‌شود که شریک ارائه‌دهنده‌ی اطلاعات و اشخاص وابسته به او، هیچ‌گونه تضمینی در خصوص کیفیت، صحت، دقت و کامل بودن اطلاعات محرمانه نداده و در مقابل شخص دریافت‌کننده‌ی اطلاعات و سایر اشخاص وابسته به او، هیچ مسئولیتی بر عهده نخواهند داشت [۱].

در جوینت‌ونچر شرکتی بر خلاف نوع قراردادی آن شرکاء افزون بر اینکه باید اطلاعات محرمانه و ارزشمندی را که از یکدیگر و در راستای اجرای پروژه موضوع جوینت‌ونچر تحصیل می‌کنند، حفظ

کرده و همه‌ی اطلاعات خود را محرمانه اعلام کند. زیرا دادگاه ممکن است این‌گونه نتیجه‌گیری کند که هیچ چیز محرمانه‌ای وجود ندارد (افشاکننده در این قرارداد، حسب مفاد قراردادی می‌تواند شامل پیمانکار و کارفرما شود). در پایان ذکر این نکته ضروری است که نمی‌توان حقوق قراردادی را علیه طرفی که امضاکننده‌ی قرارداد نیست اعمال کرد. از لحاظ تکنیکی طرف قرارداد با افشاکننده هم نمی‌تواند علیه کسی که طرف قرارداد نیست اعمال حق نماید. بدین منظور در تعهد عدم افشا به‌طور معمول شرطی لازم است که طرف قرارداد (گیرنده‌ی اطلاعات) را از ارائه‌ی خدمات به طرفی که داخل قرارداد عدم افشا نیست، مرتکب عمل تجاوزکارانه می‌شود، تعهد قراردادی ندارد و هیچ ضمانت‌اجرایی هم برای منع وی وجود ندارد مشمول محدودیت کند [۲].

۶- آثار قرارداد رازداری

قراردادهای محرمانگی دارای آثاری به‌شرح زیر هستند:

- اولین و بدیهی‌ترین عملکرد این قراردادها، حفاظت از اطلاعات حساس فنی و تجاری در برابر افشا به اشخاص غیرمجاز است
- با استفاده از این قراردادها می‌توان مانع از آن شد که حق اختراع از دست برود
- قراردادهای محرمانگی یک ابزار حیاتی برای تضمین برقراری تعهدات حفظ محرمانگی است
- قرارداد محرمانگی، قبل از افشای اطلاعات محرمانه و حساس، راهی است برای اجتناب از اختلافات پرهزینه، پیچیده و زمان‌بر
- این قراردادها، افشاکننده‌ی اطلاعات محرمانه را قادر می‌کند تا بر نحوه‌ی اجرای تعهدات ناشی از مجوز بهره‌برداری نظارت کند و در نتیجه ماهیت، عملکرد و اجرای آنرا ارزیابی نماید [۷].

اینکه چند نمونه قرارداد نفتی که در آنها شرط و توافق‌نامه‌ی محرمانگی وجود دارد ذکر می‌شود:

۷- تعهد به رازداری در جوینت‌ونچر (قراردادی و شرکتی)

جوینت‌ونچر قراردادی است که به‌موجب آن دو یا چند شخص حقیقی یا حقوقی، مطابق توافق‌های فی‌مابین، ارقام نقد و غیرنقد سرمایه را تحت کنترل و مدیریت مشترک، در پروژه‌ای معین یا سرمایه‌گذاری‌های متوالی به کار می‌گیرند و در سود و زیان ناشی از مشارکت، به نسبت سهام خود شریک می‌شوند.

یکی از شروط عمومی در قراردادهای جوینت‌ونچر، شرط محرمانگی است که شرکاء مجبورند به‌دلیل کار اشتراکی، اطلاعات خود را برای شریک دیگر افشا نمایند و به‌طور معمول متعهد می‌شوند اطلاعاتی را که هنگام مذاکرات بین آنها رد و بدل می‌شود را محرمانه نگه داشته و از افشای آن در مقابل

بدون اجازه‌ی قبلی و مکتوب ANP (نهاد اعطاکننده‌ی امتیاز) افشا نشود. بر اساس بند ۳- ماده‌ی ۳۳- این قرارداد، اگر امتیاز گیرنده قصد افشای اطلاعات را داشته باشد باید از طریق یک اعلامیه‌ی کتبی و طی یک مدت سی روزه اطلاعاتی که قصد افشای آنرا دارد و اشخاصی که این اطلاعات را دریافت می‌کنند را به ANP اطلاع دهد.

۹- محرمانگی در قراردادهای مشارکت در تولید^۷

در قراردادهای مشارکت در تولید نیز طرف دوم قرارداد به‌عنوان پیمانکار، سرمایه‌گذاری در مراحل اکتشاف، توسعه و تولید را بر عهده می‌گیرد و در قبال این سرمایه‌گذاری از نفت و گاز تولیدی میدان در نقطه‌ی مشخصی که در قرارداد مشخص می‌شود صاحب سهم می‌گردد. در این قراردادها نیز پیمانکار موظف به حفظ محرمانگی اطلاعات و داده‌هاست. مثلاً قرارداد مشارکت در تولید آذربایجان مدل ۲۰۰۸- ماده‌ی ۲۷- به این موضوع پرداخته است. بر اساس بند- ۱ این ماده تمامی اطلاعات و داده‌های فنی، زمین‌شناسی و تجاری مرتبط با عملیات نفتی باید مطلقاً محرمانه تلقی شده و پیمانکار حق افشای آنها را ندارد مگر: الف) به شرکت‌های وابسته‌ی خود با شرایطی که در موافقت‌نامه‌ی محرمانگی پیش‌بینی شده است ب) به مقامات دولتی مطابق شرایط مقرر در موافقت‌نامه ج) پیمانکاران فرعی، مشاوران، بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری د) افشای اطلاعات در نتیجه‌ی اجرای احکام دادگاه‌ها یا دستورات مقامات دولتی ح) افشای اطلاعات به داوران مطابق با ماده‌ی ۲۳-

۱۰- محرمانگی در قراردادهای خدماتی^۸

در قراردادهای خدماتی، طرف دوم قرارداد به‌عنوان پیمانکار دولت میزبان انجام تعهداتی را در میدان نفتی در ارتباط با هر یک از مراحل اکتشاف، توسعه و تولید یا به‌صورت یک مجموعه‌ی پیوسته یا در هر یک از مراحل به‌صورت مجزا به عهده می‌گیرد. در این قراردادها نیز پیمانکار متعهد به رعایت محرمانگی مطابق با مفاد موافقت‌نامه و شرط محرمانگی است. مثلاً در قرارداد خدماتی اکوادور مدل ۲۰۰۷ در بند- ۱ ماده‌ی ۱۶ مقرر شده: تمامی اطلاعات تفسیر شده یا نشده، داده‌های مربوط به سنگ مخزن و خود مخزن، در مقابل اشخاص ثالث مطلقاً محرمانه تلقی شده و جز از طریق اجازه‌ی مکتوب و قبلی کمیته‌ی اجرایی قرارداد قابل افشا نخواهد بود. اطلاعات و افرادی که می‌توان آنها را بدون رضایت کمیته‌ی اجرایی افشا نمود عبارتند از: الف) هیأت مدیره و کارمندان هر یک از طرفین ب) مشاوران مستقل، میانجی‌ها و داورانی که در موافقت‌نامه‌ی محرمانگی پیش‌بینی شده‌اند ج) نهادهای

و حراست نمایند و از افشای آن در برابر اشخاص ثالث و نیز در غیر موضوع جوینت ونچر خودداری کنند، نسبت به حفظ اطلاعات فنی، تجاری، قراردادی و مالی که از شرکت مشترک و در ارتباط با فعالیت آن تحصیل می‌نمایند نیز متعهدند و در صورت افشای غیرمجاز این اطلاعات ملزم به جبران خسارت‌های وارد شده به شرکت مشترک خواهند بود [۱].

جبران خسارت ممکن است به‌صورت نقدی یا غیرنقدی باشد. دادگاه در صورت قابل‌ارزیابی بودن خسارات وارد شده، جبران خسارت پولی را مورد حکم قرار می‌دهد. اما اگر جبران خسارت قابل‌ارزیابی نباشد، قرار منع موقت و احکام مناسب دیگری برای جلوگیری از نقض را مورد حکم قرار می‌دهد. همچنین ممکن است در متن قرارداد مبلغی به‌عنوان وجه التزام پیش‌بینی شده باشد که در صورت نقض تعهدات محرمانگی به طرف خسارت دیده پرداخت گردد. در این صورت، دادگاه مطابق شروط محرمانگی رفتار کرده و مبلغ خسارت را بر مبنای وجه التزام مورد حکم قرار می‌دهد [۹].

افزون بر این بهتر است در ارتباط با اطلاعات محرمانه‌ای که شرکای جوینت ونچر در اختیار شرکت مشترک قرار می‌دهند نیز تدابیری اندیشیده شود و در این خصوص قرارداد رازداری بین شریک یا شرکای مالک اطلاعات محرمانه و شرکت مشترک امضاء شود.

۷-۱- تعهد به رازداری بعد از خروج از جوینت ونچر

برخی از تعهدات قراردادی واجد آثاری هستند که پس از خاتمه‌ی قرارداد نیز به‌قوت خود باقی می‌مانند که تعهد به رازداری از جمله این تعهدات است. مطابق این شرط، شریک مزبور مکلف است اطلاعات فنی و تکنیکی، نقشه‌ها، گزارش‌ها و دیگر اطلاعاتی که در پروژه از اهمیت اساسی برخوردار بوده‌اند را پس از خاتمه‌ی قرارداد نیز محرمانه نگه دارد و از افشای آنها بدون رضایت دیگر شرکاء خودداری کند [۱].

۸- محرمانگی در قراردادهای امتیازی^۹

در قراردادهای امتیازی، امتیاز گیرنده در قبال پرداخت مالیات و بهره‌ی مالکانه امتیاز انحصاری اکتشاف و تولید نفت خام و گاز طبیعی را به‌دست می‌آورد، مالک محصولات تولیدی میدان است و طبیعتاً مالک اطلاعات و داده‌هایی است که از میدان و مخزن به‌دست می‌آید. اما این اطلاعات و داده‌ها برای دولت میزبان نیز با اهمیت است و از این رو در قراردادهای مذکور نیز شرط محرمانگی در قراردادهای پیش‌بینی می‌شود.

مثلاً در قرارداد امتیازی نمونه‌ی دولت برزیل مدل ۲۰۰۸، ماده‌ی ۳۳- به‌شروط محرمانگی اختصاص داده شده است. به‌موجب این ماده تمامی اطلاعات و داده‌های حاصل از میدان باید به‌طور مطلق توسط امتیاز گیرنده محرمانه تلقی شده و

دولتی از قبیل سازمان تأمین اجتماعی یا اطلاعاتی که باید در اجرای احکام دادگاه‌ها افشا شوند.

۱۱- محرمانگی در قراردادهای بیع متقابل^۱

رازداری از جمله تعهداتی است که پیمانکار پس از خاتمه‌ی قرارداد تا مدت مشخص ملزم به رعایت آنست. مطابق این شرط پیمانکار متعهد می‌شود اطلاعات فنی و تاکتیکی، نقشه‌ها، گزارش‌ها و سایر اطلاعاتی که در عملیات نفتی از اهمیت اساسی برخوردارند را پس از خاتمه قرارداد نیز محرمانه نگه داشته و از افشای آن بدون رضایت دولت میزبان خودداری کند.

در قرارداد بیع متقابل مدل ۲۰۰۸ شرطی در خصوص بقای تعهد به رازداری پس از خاتمه‌ی قراردادهای گنجانده نشده اما ذیل شروط مختلف به تعهدات پیمانکار در خصوص تحویل و استرداد نمودارها، اطلاعات و اسناد راجع به حفاری، عمق‌بخشی، بستن و رهاسازی چاه‌ها، مطالعات لرزه‌نگاری، اطلاعات زمین‌شناسی و ژئوفیزیکی و غیره که در ارتباط با میدان نفتی و گازی تحت قرارداد به دست آمده تأکید شده است.

مطابق شروط مزبور اگرچه پیمانکار قادر است رونوشتی از اطلاعات، اسناد و نمودارهای فوق را در طول دوره‌ی قرارداد برای خود نگه دارد اما هنگام خاتمه‌ی قرارداد ملزم است نسخه‌ی رونوشت این داده‌ها را به شرکت ملی نفت ایران تحویل دهد؛ با این حال شروط مزبور از تعهد پیمانکار به محرمانه نگه داشتن اطلاعات اساسی پروژه پس از خاتمه‌ی قرارداد کفایت نمی‌کند. پیش‌بینی چنین مقرراتی به‌ویژه در خصوص میادین نفت و گاز مشترک با کشورهای همسایه از اهمیتی اساسی برخوردار است [۱]. زیرا ممکن است پس از خاتمه‌ی قرارداد، اطلاعات اساسی و محرمانه‌ی پروژه در دسترس پیمانکاران نفتی وابسته به پیمانکار در کشورهای مزبور قرار گرفته و اهداف پروژه را تحت الشعاع قرار دهد.

افزون بر این جهت جامعیت و یکپارچگی قرارداد بهتر است آثار خاتمه‌ی قرارداد بر حسب موارد خاتمه و شروط و تعهداتی که پس از خاتمه‌ی قرارداد به قوت خود باقی می‌مانند ذیل شروط خاتمه قرارداد هر چند به‌طور مختصر قید شود. در مواردی که پیمانکار با رضایت شرکت ملی نفت و به موجب قرارداد ليسانس، با شرکتی دیگر مجوز استفاده از فن‌آوری مورد نیاز در عملیات توسعه را کسب کند شرکت ملی نفت و پیمانکار، طبق توافق حاصله مکلف به رعایت شروط و محدودیت‌های مقرر در قرارداد مزبور خواهند بود. در این فرض اگر قرارداد ليسانس پس از خاتمه‌ی قرارداد بیع متقابل نیز ادامه داشته باشد تعهدات و محدودیت‌های شرکت ملی نفت ایران و پیمانکار در قبال فن‌آوری تحت ليسانس از جمله تعهد به رازداری پس از

خاتمه‌ی قرارداد بیع متقابل به قوت خود باقی است. بند ۱- ماده‌ی ۲۸ قرارداد بیع متقابل (هر گونه طرح، نقشه، گزارش، یادداشت، نوار، اطلاعات علمی و فنی و سایر اطلاعات مشابه مربوط به عملیات توسعه‌ی موضوع قرارداد باید توسط پیمانکار سرّی تلقی شده و محتوی و نتایج آنها نباید بدون رضایت قبلی مکتوب شرکت ملی نفت ایران توسط پیمانکار افشا شود، مگر نسبت به شرکت‌های وابسته که در عملیات توسعه درگیر شده‌اند) و ضمیمه‌ی H تحت عنوان موافقت‌نامه‌ی رازداری به شرط مزبور و مفاد آن اختصاص یافته و به موجب ماده‌ی ۲۸ قرارداد، نقشه‌ها، برنامه‌ها، گزارش‌ها، داده‌های فنی و علمی و دیگر اطلاعات مشابه در خصوص عملیات توسعه‌ی محرمانه تلقی شده و پیمانکار موظف است از افشای آنها خودداری کند.

در موافقت‌نامه‌ی محرمانگی موارد زیر تصریح می‌شود:

۱-۱۱- الزامات شرکت پیمانکار

■ تمامی اسناد و مدارک مربوط به پروژه، سرمایه‌ی تجاری با ارزشی برای شرکت ملی نفت ایران محسوب می‌شود که باید اکیداً جهت تهیه‌ی طرح انجام پروژه استفاده شود.

■ پیمانکار تنها حق دارد این اسناد و مدارک را به مدیران، کارمندان، مشاوران یا وابسته‌های خود که در موافقت‌نامه مشخص شده‌اند بدهد. پیمانکار و شرکت‌های وابسته به آن بدون اعلام و رضایت کتبی و اولیه‌ی کارفرما حق فاش کردن این اطلاعات یا محتوای آنها چه به صورت کتبی و شفاهی، نرم‌افزاری و سخت‌افزاری به اشخاص ثالث را ندارند. همچنین پیمانکار باید وابسته‌ها و کارمندان را ملزم کند تا این اسناد را محرمانه نگهداری کنند.

■ اسناد و مدارک ذکر شده در این موافقت‌نامه‌ی محدود به استراتژی‌های تجاری، اطلاعات تکنیکی، نقشه‌ها، منحنی، اسناد قراردادی و... نیست.

■ این موافقت‌نامه مانعی برای پیمانکار در قبال دادن اطلاعات و اسناد و مدارک به دادگاه در ازای دریافت دستور دادگاه یا احضاریه ایجاد نمی‌کند؛ مشروط بر اینکه پیمانکار سرّیاً این موضوع را به شرکت ملی نفت ایران اطلاع دهد.

■ تمامی اسناد ذکر شده در موافقت‌نامه باید در مالکیت شرکت ملی نفت باقی بماند و باید فرض شود برای اهداف مشخصی در اختیار پیمانکار قرار داده شده است. پیمانکار و وابسته‌های او حق هیچ گونه کپی‌برداری، انتشار و... از این اسناد را بدون موافق کتبی اولیه‌ی شرکت ملی نفت ایران ندارند. هر چند ممکن است برای استفاده‌های داخلی برای پروژه از آن استفاده نمایند؛ مشروط بر آنکه این نسخه‌ها سرّیاً جزء اسناد محرمانه تلقی شود. اگر به هر دلیلی پیمانکار نتوانست در پروژه مشارکت کند باید تمام این اسناد و نسخه‌های کپی آنها را به شرکت ملی نفت ایران برگرداند و نسخه‌های کپی الکترونیکی که قابل

الف) بدون کوتاهی یا مشارکت پیمانکار یا وابسته‌های آن یا مدیران و مشاوران آنها افشا شود.
 ب) به‌طور عمومی منتشر شود.
 ج) اعراض و اعلام شرکت ملی نفت ایران مبنی بر محرمانه نبودن اسناد

۱۱-۳- ضمانت اجرای افشای اطلاعات

در صورت قصور و کوتاهی یا مشارکت شرکت پیمانکار یا عوامل یا وابسته‌های آن و همچنین مدیران و کارمندان و مشاوران آنها، پیمانکار موظف به جبران تمامی خسارات، هزینه‌ها و ضررهای وارده به شرکت ملی نفت ایران است.

۱۱-۴- الزامات عمومی

■ تمامی حقوق و تکالیف طرفین این موافقت‌نامه باید مطابق با قوانین جمهوری اسلامی ایران تفسیر شود.
 ■ هیچ تغییر و اصلاحی در این موافقت‌نامه مورد پذیرش نیست مگر به‌صورت مکتوب باشد.
 ■ در صورت بروز اختلاف در تفسیر و اجرای این موافقت‌نامه، باید ابتدا مدیران ارشد خود این اختلافات را حل نمایند. در غیر این صورت موضوع مطابق با مقررات و رویه‌ی مرکز داوری منطقه‌ای تهران، به هیأت سه نفره‌ی داوری ارجاع خواهد شد و رأی این هیأت قطعی و الزام‌آور خواهد بود.

ماده‌ی ۱۴- قرارداد پیمانکاری بین شرکت ملی نفت ایران و شرکت دمنیکس آلمان در خصوص اطلاعات محرمانه چنین مقرر کرده: هرگونه طرح‌ها، نقشه‌ها، مقاطع، گزارش‌ها، سوابق اطلاعات علمی و فنی و هر نوع اطلاعات مشابه دیگری که تحت این قرارداد پیمانکاری مربوط به عملیات پیمانکار کل باشد، باید از طرف پیمانکار کل محرمانه تلقی گردد؛ بدین معنی که پیمانکار کل نباید محتویات یا نتایج آنها را بدون رضایت شرکت ملی نفت ایران افشا کند [۱۰].

ماده‌ی ۳۴- قرارداد پیمانکاری اکتشاف و تولید نفت با اراپ متن مشابهی در خصوص اطلاعات محرمانه مقرر دارد: اراپ و پیمانکار کل تمامی طرح‌ها، نقشه‌ها، مقاطع و گزارش‌ها و جداول و اطلاعات علمی و فنی و هرگونه اطلاعات مشابه مربوط به عملیات فنی پیمانکار کل را که به‌موجب این قرارداد مقرر شده محرمانه تلقی خواهند کرد؛ بدین معنی که مندرجات یا مفهومی آنها نباید به‌وسیله‌ی اراپ و پیمانکار کل بدون رضایت شرکت افشا شود. شرکت ملی نفت ایران از دادن رضایت بدون دلیل موجه امتناع یا در اعلام آن تأخیر نخواهد کرد.

آخرین نکته در شرط محرمانگی مدت زمانی است که تعهد به محرمانگی باید حفظ شود. در برخی موارد تکلیف به محرمانگی

برگرداندن نیستند را از بین ببرد.

■ هرگونه اطلاعاتی که توسط شرکت ملی ایران افشا می‌شود و در اختیار پیمانکار قرار می‌گیرد، نباید به‌گونه‌ای تفسیر شود که یک امتیاز و حق کپی برای پیمانکار در نظر بگیرد.
 ■ شرکت پیمانکار باید تماماً و به‌صورت مؤثر شرکت ملی نفت را در قبال خسارات، آسیب‌ها و هزینه‌های ناشی از قصور پیمانکار که به‌هر دلیلی در اجرای این موافقت‌نامه دچار مشکل شده، بیمه نماید و این خسارات را جبران کند.
 ■ اشخاص و پرسنلی که مجاز به مشاهده اسناد و مدارک در شرکت ملی هستند، بدون رضایت اولیه‌ی کتبی شرکت ملی نفت ایران حق هیچ‌گونه کپی‌برداری نرم‌افزاری و سخت‌افزاری از این اسناد و مدارک را ندارند.

۱۱-۲- موارد استثناء افشای اطلاعات

هرچند تعهد به حفظ محرمانگی برای مراقبت از اطلاعات با ارزشی است که برای یک کارفرما اهمیت داشته و نباید در دسترس دیگران قرار گیرد، اما تعهد مزبور نباید به‌نحوی باشد که وظایف قانونی یا قراردادی پیمانکاران را مختل کند. پیمانکار برای اینکه بتواند عملیات نفتی را انجام دهد باید مجاز باشد اطلاعات مزبور را در اختیار کارکنان، مشاوران، پیمانکاران فرعی، سازندگان و تأمین‌کنندگان مالی قرار دهد. همچنین هر پیمانکاری از جهت قانونی وظایفی دارد که ممکن است انجام آنها مستلزم افشای برخی اطلاعات سری باشد؛ مثل اطلاعاتی که باید در اختیار مقامات دادگستری، مالیاتی، گمرک، بورس و امثال آنها قرار گیرد [۱۰]. در قراردادهای بیع‌متقابل نیز کسانی که افشای اطلاعات به آنها مجاز است تصریح می‌شود.

همچنین در قراردادهای محرمانگی ذکر می‌شود که هرگاه اطلاعات مزبور بدون تقصیر پیمانکار در اختیار عموم قرار گیرد یا بدون اینکه پیمانکار تعهدات محرمانگی را نقض کرده باشد یا اطلاعات مزبور توسط پیمانکار یا شرکت‌های تابعه‌ی مستقل از قرارداد مورد نظر به‌دست آمده باشد شخص ثالثی اطلاعات مزبور را در اختیار پیمانکار قرار دهد، در این صورت تعهد به حفظ محرمانگی شامل این اطلاعات نمی‌شود.

■ پیمانکار تنها حق دارد این اسناد و مدارک را در اختیار مدیران، کارمندان، مشاوران یا شرکت‌های وابسته به خود که در موافقت‌نامه مشخص شده‌اند بگذارد.

■ این موافقت‌نامه مانعی برای پیمانکار در قبال دادن اطلاعات و اسناد و مدارک به دادگاه در ازای دریافت دستور دادگاه یا احضاریه ایجاد نمی‌کند، مشروط بر اینکه پیمانکار سریعاً این موضوع را به شرکت ملی نفت ایران اطلاع دهد.

■ این اسناد محرمانه باقی می‌ماند مگر اینکه:

نتیجه‌گیری

در خلال مذاکره، انعقاد و اجرای قراردادهای تجاری بین‌المللی و به‌خصوص قراردادهای نفت و گاز، طرفین به اطلاعات ارزشمند طرف مقابل که در قراردادهای نفتی بسیار ارزشمند هستند دسترسی می‌یابند و همیشه امکان سوءاستفاده از این اطلاعات توسط طرفین وجود دارد. به‌همین دلیل طرفین قرارداد به دنبال راهکاری در قرارداد هستند تا ضمن افشای اطلاعات که لازمی داشتن روابط تجاری است با فراغ بال بیشتری به سایر جنبه‌های تجارت خود با طرف مقابل بپردازند. از این‌رو طرفین با درج شرطی در قرارداد با عنوان شرط محرمانگی و همچنین انعقاد یک موافقت‌نامه که ضمیمه‌ی قرارداد است از اطلاعات و داده‌هایی که از عملیات نفتی به‌دست می‌آید محافظت می‌کنند. در این شرط و موافقت‌نامه‌ی اطلاعات محرمانه، اشخاصی که مجاز به آگاهی از این اطلاعات هستند و اطلاعاتی که مشمول محرمانگی نیستند و می‌توان آنها را افشا کرد و مدت حفظ محرمانگی باید به‌طور صریح مشخص گردد. امروزه شرط و موافقت‌نامه‌ی محرمانگی جزء جدایی‌ناپذیر قراردادهای صنایع نفت و گاز دنیا است.

بدون قید زمان است و تا زمانی که اطلاعات مزبور به‌نحو دیگری در اختیار عموم قرار نگیرد، طرف قرارداد موظف به حفظ محرمانگی آنهاست. در قراردادهای بیع‌مقابل از این روش استفاده شده و تعهد محرمانگی مدت ندارد. از آنجا که این اصولاً نمی‌تواند برای همیشه باشد، تعهد محرمانگی معمولاً مقید به مدت معینی است. این مدت حسب نوع قرارداد و اطلاعات آن ممکن است متفاوت باشد. در قرارداد رومیل در عراق این مدت سه سال از زمان فسخ قرارداد یا انقضای آن معین شده است [۱۰].

۱۲- محرمانگی در قراردادهای جدید نفتی ایران

در ماده‌ی ۳۲ قراردادهای جدید نفتی ایران موسوم به IPC^{۱۱} در خصوص محرمانگی عنوان شده: همه‌ی اطلاعات و داده‌های به‌دست آمده از این قرارداد شامل برنامه‌ها، نقشه‌ها، بخش‌ها، گزارش‌ها، اطلاعات علمی و فنی و همه‌ی اطلاعات مشابه در ارتباط با عملیات فنی باید توسط پیمانکار محرمانه تلقی شده و بدون اجازه قبلی و مکتوب شرکت ملی نفت ایران افشا نشود. ضمیمه‌ی H این قرارداد نیز تحت عنوان موافقت‌نامه‌ی محرمانگی به این موضوع اختصاص یافته است.

پانویس‌ها

1. Confidentiality Agreement	5. AIPN, Model Form Confidentiality Agreement PESA, 2002	8. Service contract
2. Non-disclosure Agreement (NDA)	6. Concession contract	9. Buy-Back contract
3. Non circumvention agreement	7. Production Sharing contract	10. Iranian Petroleum Contract
4. Good Standing Certificate		

منابع

tors". Asia Business Law Review, 2001, Vol. 3-1 b.

[۷] بختیاروند، مصطفی، آقا محمدی، اکرم، قرارداد حفظ محرمانگی، راهکاری مطمئن برای جلوگیری از افشای اطلاعات محرمانه‌ی دارندگان اموال فکری، فصلنامه‌ی رشد فن‌آوری، سال دوازدهم، شماره‌ی ۴۸، پاییز ۱۳۹۵

[8] Larry E. Ribstein "Fiduciary Duties and Limited Partnership Agreement", Illinois Law and Economic, April 2003, Working Paper, p.7.

[9] E. G. Pereira, "Rights and Obligation under Oil and Gas Joint Operating Agreements, the Non-Operator Perspective: A Comparative and Evaluation Study" December 2011, OGEL, Vol. 9.

[۱۰] شیروی، عبدالحسین، حقوق نفت و گاز، چاپ اول، تهران، بنیاد حقوقی میزان، ۱۳۹۳، ص ۴۹۹

[۱] حاتمی، علی، کریمیان، اسماعیل، حقوق سرمایه‌گذاری خارجی در پرتو قانون و قراردادهای سرمایه‌گذاری، چاپ اول، تهران، انتشارات تیسرا، ۱۳۹۳، ص ۴۴۲

[2] Fiduciary Duties and Limited Partnership Agreement", Illinois Law and Economic, Working Paper, p.6, April 2003.

[3] Geoff Broide, "The Fiduciary Obligation in the Context of the Joint venture Relationship" Canterbury Law Review, 2008, vol.14, p261.

[4] Anderson, Thresa, Non-Compete Agreement, Security Management, 2003, v41, i.3.

[۵] رهبری، ابراهیم، نقش قراردادهای محدودکننده در حمایت از اسرار تجاری در حقوق آمریکا، مجله‌ی تحقیقات حقوقی، ۱۳۹۳، شماره‌ی ۵۰-، از ص ۵۳۱ تا ۵۸۶

[6] Bernard S. Black, "The Core Fiduciary Duties of outside Direc-